

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лінгвістики та соціальних
комунікацій
Кафедра англійської філології і перекладу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ОПАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ
з дисципліни «Основи професійної
діяльності перекладача»
за спеціальністю 035 «Філологія»

Укладач:

канд. пед.н., доц. Семигінівська Т.Г.

Методичні рекомендації розглянуті та схвалені
на засіданні кафедри англійської філології і
перекладу

Протокол № 1 від 09.02.2021 р.

Завідувач кафедри _____ Сидоренко С.І.

Теми для самостійного опрацювання

1. What is a translation technique? Is there a single effective approach to translation techniques? Explain why/why not.
2. Describe preliminary considerations arising before actual translation.
3. Dwell on kinds of equipment to use in the process of translating.
4. “Am I qualified to do this particular translation?” Why should a translator ask himself/herself such a question prior to any translation work?
5. Prior to translating, the translator should read the entire document, even if it is book-length. Realistic assessment of which points should he/she make at this point?
6. The problem of legibility should be identified before one begins the task, not after. Explain why. In what professional settings do we most likely face the problem of legibility? Provide an example.
7. There may be portions of text inside the source document in a language other than the main language of the document. What are translator’s actions? Should he/she translate it? What is the normal translator’s working day? How many pages is he/she supposed to translate each day?

8. Before a translator is ready to submit the translation, he/she should go over it again, using a checklist. Enumerate the points of the checklist. Give comments on each of them.
9. How do translators set their rates? (Read pp. 33-34 “How to Succeed as a Freelance Translator” by Corinne McKay)+find info about Ukraine. Be ready to compare.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

під час підготовки до написання модульної контрольної роботи

та повторення матеріалу до екзамену

Тема 1. Специфіка професійної діяльності перекладача. Предмет і завдання курсу «Основи професійної діяльності перекладача».

Становлення перекладача. Вимоги до фахового перекладача. Компетенція і компетентність. Мовна і мовленнєва компетенція. Проблема пошуку та передачі інформації. Вивчення досвіду відомих перекладачів: Г.Е. Мірам.

Тема 2. Вміння, навички, інструменти та організація роботи перекладача.

Двомовність перекладача. Навички та вміння, необхідні для роботи перекладачем. Перекладацька діяльність: усний та письмовий переклад, їх

відмінності. Особливості синхронного перекладу. Вивчення досвіду відомих перекладачів: Р.К. Міньяр-Белоручев.

Тема 3. Професійна місія та етика перекладача.

Місія та роль перекладача. Взаємовідносини із замовниками. Особливості роботи технічного перекладача. Професійна етика та моральний кодекс перекладача. Вивчення досвіду відомих перекладачів: Corinne McKay (Корінн Маккей).

Тема 4. Білінгвізм. Вплив білінгвізму на навички перекладу.

Білінгвізм у царині комунікативної лінгвістики, лінгводидактики, міжкультурної комунікації, порівняльного мовознавства та перекладознавства. Зв'язок білінгвізму та особливостей формування перекладацьких навичок у процесі оволодіння іноземною мовою.

Тема 5. Виконання перекладу: точка зору перекладача/клієнта.

Джерела потенційних непорозумінь між поглядами клієнта й перекладача на переклад. Вміння розмовляти з клієнтом та шляхи попередження непорозумінь між перекладачем та клієнтом. Співпраця з перекладацькими агентствами; співпраця безпосередньо із замовником.

Тема 6. Робоче середовище та фахові інструменти перекладача.

Гігієна праці перекладача. Робоче місце перекладача. Необхідне обладнання, програмне забезпечення та довідкова література, сайти, словники.

Тема 7. Переклад та інформаційні технології.

Застосування сучасних прийомів автоматизованого перекладу у роботі перекладача. Програми-помічники та їхні можливості. Машинний переклад. Автоматизований переклад: система SmartCAT.

Тема 8. Довідкові джерела, зберігання та систематизація даних, управління файлами.

Види довідкових джерел та їхнє використання. Стандарти систематизації та використання інформації перекладачем. Управління файлами. Укладання глосаріїв (тематичних словників). Застосування комп'ютера у процесі перекладу: 1) найпростіші процедури послівно-оберненого перекладу, у яких вибір еквівалентів не виробляється, і на виході система перекладу дає всі перекладні еквіваленти, наявні в словнику; 2) використання певної комбінації синтаксичних і семантичних моделей для вибору правильного еквівалента й перетворення структури вихідного тексту в структуру тексту перекладу; 3) використання моделей синтаксичного й семантичного аналізу й синтезу та концептуальних моделей подання змісту висловлювання/тексту.

Тема 9. Контроль якості перекладу та підрахунок виконаної роботи.

Показники якості усного/письмового перекладу. Кваліфікаційні вимоги до перекладача. Галузеві міжнародні та національні стандарти. Стандартні види контролю якості для різних типів текстів. Галузеві стандарти, що діють на території України: 1. ISO 2384-77. Документація. Оформлення перекладів; 2. ГОСТ 7.36-88. Неопублікований переклад. Координація, загальні вимоги та правила оформлення; 3. СТТУ АПУ 002-2000. Послуги з письмового та усного перекладу. Загальні правила і вимоги до надання послуг; 4. Рішення Української комісії з питань правничої термінології № 9 (Протокол № 2 від 19 квітня 1996 р.).

Стандартні процедури виконання перевірок. Тарифікація. Одиниця виміру обсягу письмового перекладу. Терміни виконання письмового перекладу. Скрипти контролю якості. Контроль відповідності елементів початкового рядка та елементів перекладу за допомогою програми rofilter з комплекту TranslateToolkit. Норми використання робочого часу у роботі перекладача. Звіт про виконану роботу.

Тема 10. Семантичні аспекти перекладу.

Семантична структура висловлювання. Підготовка до усних висловлювань і формування письмового тексту, творча діяльність. Семантична збитковість. Техніка анотування. Рекомендація для перекладача.

Тема 11. Лексичні аспекти перекладу.

Сталі вирази, кліше та ідіоми як проблема перекладу. «Складноперекладні» лексичні одиниці: числівники, власні назви, національно-забарвлені лексичні одиниці, скорочення, абрєвіатури та «оманливі слова». Рекомендація для перекладача.

Тема 12. Лакуни під час усного та письмового перекладу.

Способи їх «заповнення». Методи виявлення й елімінації лакун у корпусах англійської та української мов. Конкордансний пошук заданих термінів і понять. «Заповнення» лакун 1) в мовній ендозоні лакуни – редукція, елізія, нульовий знак; 2) в комунікативній паузи, а в її субзонах: в перекладацькій субзоні – нульовий трансфер, в міжкультурній субзоні – незбіг; 3) у когнітивній – зникнення первинного мовного значення в момент появи нового значення.

Тема 13. Науково-технічний переклад та його види.

Сучасна англomовна технічна термінологія та її специфіка. Терміни. Джерела виникнення термінів. Структурна класифікація термінів. Способи перекладу термінів. Вимоги до технічного перекладача. Вивчення досвіду відомих перекладачів: Б.М. Клімзо.

Тема 14. Шляхи подолання проблем у перекладацькій діяльності.

Потенційні проблеми перекладацької роботи: порушення термінів здачі перекладу, неякісний переклад, порушення тематичної специфіки тексту, тощо. Можливі шляхи вирішення проблем.

Тема 15. Розвиток особистісних якостей як елемент професійного вдосконалення.

Створення власного іміджу. Невпинне навчання. Здатність до змін. Підхід до виконання роботи. Вміння створювати та використовувати можливості. Прийняття рішень, планування та самоорганізація. Вміння керувати часом. Міжособистісні стосунки. Вміння долати стрес.

Тема 16. Комунікативні навички в процесі професійної діяльності.

Характер професійної комунікації. Одностороння та двостороння комунікація. Виникнення непорозумінь у процесі комунікації. Вивчення досвіду відомих перекладачів: В.Д. Радчук.

Тема 17. Культура та комунікація.

Вплив мови на комунікацію. Телефонна комунікація. Правила поведінки перекладача у різних виробничих ситуаціях. Вивчення досвіду роботи відомих перекладачів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базова література

1. Климзо Б.Н. Ремесло технічного перекладача. М.: Р.Валент, 2006. 508 с.
2. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. К.: Юніверс, 2003. 280 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2003. 446 с.
4. Samuelsson-Brown Geoffrey. A Practical Guide for Translators. Clevedon, Buffalo, Toronto: Multilingual Matters Ltd, 2004. 187 p.

2. Допоміжна література

5. Максимов С. Є. Усний двосторонній переклад. К.: Ленвіт, 2007. 416 с.
6. Gouadec Daniel. Translation as a Profession. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamin Publishing Company, 2007. 399 p.
7. McKay Corinne. How to Succeed as a Freelance Translator. Two Rat Press, 2006. 143 p.
8. Robinson Douglas. Becoming a Translator. Routledge. London, New York, 1997, 2003. 301 p.

3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 3.3.1. Семігінівська Т.Г. Основи професійної діяльності перекладача.
<http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/30728>